

Transpositie en implementatie van de nieuwe Europese Basic Safety Standards - deel 2: Samenwerking met het werkveld.

ING. M.H. TIJSMANS, DRS. A.M.T.I VERMEULEN, DRS. E.E. DU PERRON

Autoriteit Nucleaire Veiligheid en Stralingsbescherming

Email: miriam.tijsmans@anvs.nl, ton.vermeulen@anvs.nl, eveline.du.perron@anvs.nl

Aanleiding

In de vorige editie van het Nederlands Tijdschrift voor Stralingsbescherming (NTVS) publiceerden wij een artikel over de transpositie en implementatie van de nieuwe Europese Basic Safety Standards [God16]. In deze Europese richtlijn [Eur13] zijn basisveiligheidsnormen opgenomen, gericht op de bescherming van werkers, patiënten en de bevolking in het algemeen tegen de nadelige gevolgen van ioniserende straling. Het belangrijkste doel van de richtlijn is het implementeren van de nieuwe internationale inzichten van de stralingsbescherming in de EU-lidstaten. Daarbij maakt de Europese Commissie van de gelegenheid gebruik om de regelgeving transparanter en eenduidiger te maken door vijf bestaande EU-richtlijnen en één aanbeveling samen te voegen. De lidstaten moeten uiterlijk 6 februari 2018 aan deze richtlijn voldoen.

Samen met het werkveld

Vanwege de vele en soms grote veranderingen is ervoor gekozen om een nieuw Besluit Basisveiligheidsnormen Stralingsbescherming (werktitel) op te stellen. Daarbij staan we voor de volgende uitdagingen:

- Het besluit is transparant, eenduidig en toekomstbestendig.
- Het besluit is uitvoerbaar en handhaafbaar in de praktijk.
- Het besluit beperkt de administratieve lasten en kosten om te voldoen aan de Europese Basic Safety Standards tot een minimum door implementatie van de graduele aanpak.

Een constructieve samenwerking met belanghebbende partijen uit het werkveld is hierbij cruciaal. Professionals die dagelijks werken aan stralingsbescher-

ming in hun eigen sector (bijvoorbeeld medisch, NORM, industrie of nucleair) brengen ideeën, expertise en feedback om de grote veranderingen vanuit de EU-richtlijn op een goede en praktische manier te implementeren.

De participatie met het werkveld wordt georganiseerd via een aantal gerichte workshops en een zogenoemd 'leden-domein'. De NVS en andere belanghebbende partijen helpen mee om hun leden in contact te brengen met de beleidsmedewerkers van de ANVS, SZW en VWS.

De Directie Participatie van het ministerie van Infrastructuur en Milieu adviseert en ondersteunt het participatieproces.

In dit artikel blikken we kort terug op de eerste twee bijeenkomsten met het werkveld. Op 5 juli jl. heeft inmiddels de derde bijeenkomst heeft plaatsgevonden. Dit was echter na het gereedkomen van dit artikel, waardoor er niet meer de gelegenheid was een terugblik op deze bijeenkomst in dit artikel op te nemen. Voor actuele informatie over het participatieproces of het aanvragen van een verslag van de workshops kunt u contact opnemen via bovenstaande emailadressen.

Terugblik workshop 22 maart 2016

Op 22 maart 2016 ontmoetten 70 deskundigen op het gebied van stralingsbescherming elkaar in Amersfoort voor de eerste bijeenkomst in het kader van de transpositie en implementatie van de Europese Basic Safety Standards. De deelnemers vertegenwoordigen bedrijven, maatschappelijke organisaties, overheidsinstanties en kennisinstituten.

De bijeenkomst stond in het teken van de grote veranderingen die de implementatie van richtlijn in de Nederlandse wet- en regelgeving met zich meebrengen. In een plenaire sessie gaven beleidsmedewerkers van de ANVS en de ministeries van VWS en SZW een algemene toelichting op de wijzigingen in de wet- en regelgeving die zijn voorzien. De deelnemers kregen vervolgens de gelegenheid om via discussietafels mee te praten over twee van de vijf thema's:

1. Controlestelsel (3 discussietafels)
2. Vrijstelling en vrijgave
3. NORM, bouwmaterialen en radon in woningen
4. Diverse veranderingen t.a.v. Patiëntbescherming
5. Diverse veranderingen t.a.v. Werknemersbescherming

De discussietafels bestonden uit ongeveer tien deelnemers en werden begeleid door een gespreksleider en een rapporteur. De deelnemers vertelden elkaar welke huidige ervaring zij met het thema hebben: Hoe is het nu geregeld? Wat gaat er goed? Wat kan beter? Door goed te luisteren naar de dagelijkse praktijk ontstaat zo een beter beeld van de kansen en beperkingen die de Europese Basic Safety Standards bieden. Vervolgens richtten de deelnemers hun blik op de toekomst: Hoe ziet de implementatie er in een ideale wereld uit? Wat moet er in het besluit staan? En wat vooral niet?

De discussie leverde waardevolle suggesties op die de beleidsmedewerkers gebruiken bij het opstellen van het besluit. Er is gebleken dat bij de praktische uitvoering van de richtlijn problemen kunnen ontstaan in bepaalde sectoren (bijvoorbeeld een toename van administratieve lasten), maar het kan ook kansen opleveren.

Het instrument registratie wordt gezien als een verbetering ten opzichte van de huidige situatie. In het huidige systeem dient een ondernemer drie weken voorafgaand aan voorgenomen handelingen/werkzaamheden een melding te doen, waarop de overheid slechts reageert met een ontvangstbevestiging. Bij het instrument registratie hoort een expliciete goedkeuring door de overheid.

Bij de lagere risicoklassen is het onderscheid tussen risico en te nemen maatregelen minder duidelijk. Verdere vereenvoudiging, bijvoorbeeld door in het lager risicogebied minder klassen te definiëren, zou dit kunnen oplossen.

Terugblik workshop 19 mei 2016

Twee van de vijf thema's die op 22 maart al aan bod kwamen gaven aanleiding voor een vervolgworkshop in een iets kleiner comité: het controlestelsel en de nieuwe grenzen voor vrijgave en vrijstelling. Dertig deelnemers uit de eerste workshop werden gericht uitgenodigd om mee te denken over deze onderwer-

pen. Daarbij is gezocht naar een goede balans tussen deskundigen vanuit verschillende sectoren. Het doel van de workshop was om meer inzicht te krijgen in de mogelijke effecten van het nieuwe besluit.

Een deel van deze groep ging in gesprek over het nieuwe controlestelsel. Dit bestaat uit vijf risicoklassen, waaraan voorwaarden en voorschriften gekoppeld worden. Hiermee wordt de graduele risico-aanpak vorm gegeven. Het principe van dit controlestelsel is dat de maatregelen en (administratieve) lasten in verhouding staan tot de omvang en aard van de risico's die men wil beheersen.

Eén van de voorschriften die via de risicoklassen geregeld wordt is de deskundigheid op het gebied van stralingsbescherming. Vergunninghouders in risicoklassen II krijgen wellicht te maken met strengere voorschriften. De groep heeft uitgebreid van gedachte gewisseld over het nut/de noodzaak van deze voorschriften en de mogelijkheid om zo veel mogelijk maatwerk en flexibiliteit mogelijk te maken.

Daarnaast kwam de criteria voor de vijf risicoklassen aan bod. Met name voor ziekenhuizen, niet-destructief onderzoek (NDO) en NORM leverde dit nog een aantal vragen en zorgpunten op.

De discussie over vrijgave en vrijstelling vond plaats in drie kleine groepen van 5-7 personen. Uit een lange lijst met ra-

dionucliden kozen de deelnemers een aantal stoffen die voor hun sector (medisch, NORM en industrie/nucleair) het meest relevant zijn. Door de grenzen voor vrijstelling en vrijgave per nuclide te analyseren konden de groepen zowel algemene als specifieke conclusies trekken over het verlagen van de grenswaarden en de praktische gevolgen hiervan.

In algemene zin bleek dat sommige grenzen zó laag zijn, dat zij nauwelijq gemeten zouden kunnen worden. Daarnaast kunnen de verlaagde grenzen zorgen voor een ongewenste toename van materialen in het controlesysteem. Ook in deze sessie zijn goede aanbevelingen gedaan om meer flexibiliteit en maatwerk in te bouwen om een toename van regeldruk te vermijden.

Vooruitblik

De projectorganisatie is erg tevreden over de grote betrokkenheid en de goede bijdrage van het werkveld. Het participatieproces wordt daarom zeker doorgezet. Hierbij moet wel opgemerkt worden dat de ruimte voor structurele wijzigingen steeds kleiner wordt. Het conceptbesluit moet namelijk in het najaar van 2016 bij de ministerraad liggen om de deadline van 6 februari 2018 te kunnen halen.

De deelnemers van de workshop en andere belangstellenden krijgen de gelegenheid om te reageren op het concept van de besluittekst. Dit zal via het

ledendomein stralingsbescherming gebeuren. Om toegang te krijgen tot dit ledendomein kunt u een email sturen naar de schrijvers van dit artikel.

Nederlands Tijdschrift voor Stralingsbescherming 7(2):6-8; 2016

Trefwoorden: BSS, implementatie, stakeholderbijeenkomsten

Referenties

[God16]

Godthelp BC, Görts PC, Heijninck W, Sedee AGJ, Tijsmans MH, Vermeulen AMTI, 'Transpositie en implementatie van de nieuwe Europese Basic Safety Standards: op handen zijnde veranderingen ten opzichte van de bestaande praktijk en de wet- en regelgeving', *Nederlands Tijdschrift voor Stralingsbescherming* 7(1):16-20;2016.

[Eur13]

Euratom. Richtlijn 2013/59/Euratom van de Raad van 5 december 2013 tot vaststelling van de basisnormen voor de bescherming tegen de gevaren verbonden aan de blootstelling aan ioniserende straling, en houdende intrekking van de Richtlijnen 89/618/Euratom, 90/641/Euratom, 96/29/Euratom, 97/43/Euratom en 2003/122/Euratom. Publicatiedatum 17 januari 2014.

In Memoriam Leo Hennen

(Leonard André Hennen: 1 februari 1947 – 26 februari 2016)

TRUDE VAN DER HEIJDEN (ANVS), SIMON VAN DULLEMEN (BOERHAAVE NASCHOLING) EN CAREL THIJSSSEN (NTVS)

Op 26 februari j.l. bereikte ons het droevige bericht dat Leo Hennen is overleden. Hij was al enige jaren ziek en had geen vooruitzicht meer op genezing.

Tot op het laatst was hij joviaal, nooit klagen en altijd belangstellend naar mensen om zich heen. Als je jarig was, kreeg je een ansichtkaart met erop, een voor leken onbegrijpelijke formules, waaruit na enig rekenwerk bleek, welke leeftijd Leo je toedichtte.

Voor velen in de stralingswereld is Leo een bekende persoonlijkheid. Dit uit zich in tal van activiteiten. Op de eerste plaats is hij decennia lang verbonden geweest aan het Leidse stralingsonderwijs. Het begon in de jaren '80 met zijn aanstelling als onderzoeker en cursusleider bij het voormalige IRS/J.A. Cohen Instituut. Hij

was mede-auteur/redacteur van het bekende standaardwerk "Grondbeginselen Stralingsfysica en Radiobiologie voor medische toepassingen" (het zogenoemde rode boek).

Ook heeft Leo de basis gelegd voor de voor cursus wiskunde voor aankomend niveau-3-deskundigen, waar de huidige digitale versie nog steeds op is gebaseerd. Generaties niveau-3 en niveau-2 stralingsdeskundigen hebben het voor velen lastige onderwerp inwendige besmetting door Leo Hennen uitgelegd gekregen. Hij deed dat op zijn eigen onnavolgbare manier: structureel, diepgaand en soms ook intuïtief. Opvallend was, dat de meeste cursisten een duidelijke mening hadden over Leo's lessen: of ze waren razend enthousiast over zijn aanpak of het klikte niet zo goed als de denkpatronen van Leo niet die van hen waren. Speciaal voor hem had de cursusorganisatie een overheadprojector met een transparantrol gekocht, zodat hij al schrijvend aan zijn lange formules altijd genoeg ruimte had.

Hij was een van de laatste docenten die, toen PowerPoint al zijn intrede had gedaan, nog gebruik maakte van zijn superoverheadprojector, aangevuld met sheets en viltstift! Het ging immers om de boodschap en het overbrengen van kennis en deskundigheid, dan maal je niet om allerlei moderniteiten.

Na zijn vertrek naar het Ministerie van Defensie is hij tot voor enkele jaren geleden als gastdocent aan het Leidse stralingsonderwijs (Boerhaave Nascholing) verbonden gebleven. Medische klachten waren eigenlijk de reden dat hij zijn gastdocentschap moest beëindigen. Niet alleen als docent was Leo bijzonder, maar ook als persoon. Hij bleef altijd betrokken bij het wel en wee van de Leidse cursusmedewerkers en kwam na zijn lessen graag met iedereen bijpraten. Favoriet thema was de wederzijdse afkeer van bureaucratie en daar kon Leo mooie anekdotes over vertellen vanuit TNO, IRS en Defensie. Als enigszins anarchistisch ingestelde persoon kon hij smakelijk vertellen over hoe hij met driesterren-generaals omging naar aanleiding van de diverse stralingsperikelen (verarmd-uraniumaffaires). Ondanks zijn belangstelling voor anderen sprak hij niet zoveel over zijn eigen privé-problemen: zijn medische klachten van de afgelopen periode deed hij als volgt af:

Citaat uit laatste (Leidsche) kerstgroet aan Simon van Dullemen & collega's:

*Alla nostra salute,
Cordiali saluti e arrivederci,
@ xxiii XII xxcxv,
Leonardo da Haarlem.*

P.S.: Beste Simon, houd het kort, ben momenteel bezig met een chemokuur, dat is afwachten enz.